

ULUSLAR ARASI TARIMSAL İLİŞKİLER

Prof.Dr.Emine Olhan
olhan@agri.ankara.edu.tr

Dersin İçeriği

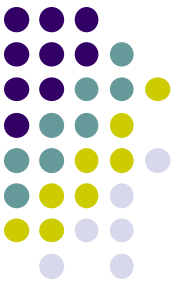
Kapsam

- Ulusal, Uluslar arası, Uluslarüstü Tarım Politikası Kavram ve Kapsam
- Uluslararası Tarımsal İlişkilerin Kapsamı
- Ulusal ve Uluslararası Tarım Politikalarını Etkileyen Nedenler
- Uluslararası Tarımsal İlişkilerin Küresel Boyutu
- Tarım Kesimine Yönelik Uluslararası Yardımlar
- Dünya Tarım Ürünleri Ticareti
- Dünya Para Sistemi
- Uluslararası Tarımsal İlişkilerin Bölgesel Boyutu
- AB'nin Kuruluşu Ve Türkiye-AB İlişkileri
- AB'nin Özellikleri
- AB'nin Kurumsal Yapısı
- Ortak Tarım Politikası
- Gümrük Birliği Ve Türk Tarımı
- Türkiye- Rusya ilişkileri ve tarım ürünleri ticareti

Uluslararası Tarımsal İlişkiler

- Uluslar arasında tarım sektörü ile ilgili konularda yürütülen işlemler ve
- İşlemlerin düzenlenmesine yönelik sistemleri kapsar.
- UTİ oluşması üç ana konu çerçevesinde olur;
 - ulusal
 - uluslararası düzeyde belirlenen politikalar
 - bu politikalardan etkilenen uluslararası hareketler

Uluslararası Tarımsal İlişkiler

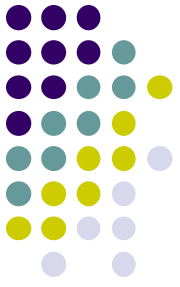
- Ulusal ve uluslararası tarım politikasının farkları?,
- Ulusal düzeyde politikaların kapsamına giren konular?
- Uluslararası düzeyde belirlenen konular?
- Uluslararası politikanın ulusal politikalarla etkileşimi?
- Bu etkileşim artırabilir mi?
- UTİ'nin oluşumunu sağlayan uluslararası hareketler ?
- Ulusal ve uluslararası politikalarla bu hareketlerin etkileşimi nasıl olur?

Politika

- Politik bir güç tarafından belli alanlarda izlenecek stratejinin seçimidir.
- Varolan hukuk düzeni içinde belli kurum ve organlara yetki verilmesiyle ortaya çıkan **politik güç**, belli yetkilerle donatılmıştır.
- Politika için bir hukuk düzeni çerçevesinde oluşan ve **belli yetkilerle donatılmış bir organ veya örgütün varlığı** gerekmektedir.

Politika

- Ulusal
- Uluslar arası
- Uluslarüstü

Ulusal Politikalar

- Ulusal düzeyde politika belirlenirken, ülkede geçerli yasalar uyarınca yetki belirli organlara tanınır.
- Bu yetki çerçevesinde izlenecek yol, alınacak karar ve önlemler ortaya konulmaktadır.
- Ülkede uygulanan rejim ve konulara bağlı olarak bu kararlar gereğinde zorla uygulanabilir ve buna yönelik yaptırımlar da getirilebilir.

Uluslararası Politikalar

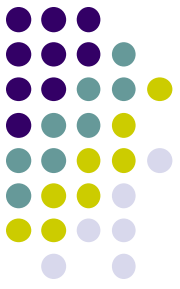
- Anlaşmalarla oluşturulmuş uluslararası örgütlerce belirlenirler. Uluslararası örgütlerin işlevi, üye devletlerin yerine geçmeden, belirli konularda onlar arasında işbirliği sağlamaktır.
- Uluslararası örgütlere yetki devri söz konusu değildir.
- Üye devletler bu işbirliği kapsamında kendi ulusal çıkarlarına göre karar verirler.
- Kararlara uyulmazsa, ülkeye konunun özelliğine göre yaptırım da uygulanabilir.
- Uluslararası politikaları oluşturan örgütler genellikle Birleşmiş Milletler çatısı altında toplanmaktadır.
- GATT, FAO, IMF vb. belli konularda üye ülkeler arasında işbirliği kurmaya yönelik bir işlev üstlenen uluslararası örgütlerdir

Uluslarüstü Politikalar

- Bu kararlar uluslarüstü örgütlerce alınır.
- Uluslarüstü kararlara üye ülkeler uymak zorundadır
- Hükümetler bazı konulardaki yetkilerini devrederler
- Yetki devri yapılan konuda kararlar hem üye devleti, hem yurttaşlarını doğrudan bağlamaktadır.
- Uluslarüstü örgütlere örnek olarak da Avrupa Birliği ve onun politikaların oluşturulması, uygulanması ve denetlenmesini üstlenen organları gösterilebilir

Ulusal, Uluslararası, Uluslarüstü Politikalar

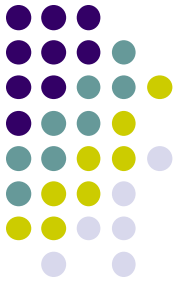
- Ekonomik açıdan güçlü gelişmiş ülkelerin politikaları uluslararası politikaları etkileyebilir.
- Uluslarüstü politikalardan üye ülke politikaları etkile
- Uluslarüstü politikalardan diğer ulusal politikalar da etkilenmekte,
- Üye ülkelerin ulusal politikaları, ulusalarüstü politikayı etkilemesi söz konusu olmamaktadır.
- Buna karşılık uluslararası ve uluslarüstü politikalar karşılıklı olarak birbirini etkileyebilmektedir.

Etkileşim

- Ulusal tarım politikası alanları uluslararası tarım politikası alanlarına göre daha geniş kapsamlıdır.
- Ulusal ve uluslararası tarım politikalarının kapsamlarının farklı oluşu nedeniyle UTİ'nin bunlardan etkilenmesi de farklıdır
- Uluslararası tarımsal ilişkiler ve uluslararası tarım politikalarının ulusal politikalarla etkileşimi de değişik faktörlere bağlı olarak meydana gelmektedir.
- Bir ülkenin ekonomik gücü oranında ulusal politikası dünyadaki tarımsal ilişkileri ve uluslararası tarım politikasını etkileyebilir.
- Buna karşılık uluslararası tarım politikaları da ekonomik gücü ne olursa olsun bir ülkenin ulusal politikasını yönlendirebilmektedir.

Uluslar arası Tarım Politikası Alanları

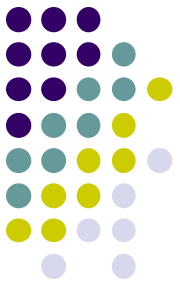
- Dünya ekonomisi açısından *ağırlık taşıyacak* sayıda ülkeye uygun gelecek ,
- belirli *uluslar arası hedeflere* göre
- *ekonomik* olayların oluşumu için
- *uluslar arası anlaşmalar* çerçevesinde alınan önlemlerdir.

Uluslararası tarım politikası

- Uluslararası tarım politikası tüm dünya ülkelerinin toplam refahını artırmayı amaçlamaktadır.
- Bu amaca erişmeyi sağlayacak uluslararası anlaşmalar çerçevesi içinde alınacak her türlü önlem, uluslararası tarım politikası kapsamına girer.
- Bu ülkelerin önderliğinde diğer ülkeler de gerekli önlemleri alarak kendilerini dünya tarım ekonomisine göre ayarlayacaklardır.
- Uluslararası politika ulusal tarım politikalarının işlev alanlarını kısıtlamaktadır.
- Ülkeler, kendi ekonomisi ile ilgili önlemler alırken, uluslararası anlaşmaların hükümlerini dikkate almak ve onlara ters düşecek kararlardan kaçınmak zorundadır.

Uluslararası Tarım Politikasının Amaçları

- Bölge ve dünya barışı yönünden anlaşmazlık kaynağı oluşturabilecek **açlık gibi önemli bir sorunun** çözümlenmesidir.
- Üretim düzeyi düşük ülkelerde tarımsal alanda teknik bilgi ve donanımın yükseltilerek bu ülkelerin **kendine yeterlilik** oranının yükseltilmesi
- Ülkeler arasında ticari engelleri kaldırarak **tarım ürünleri ticaretini geliştirmek** ve ticaretin yarattığı uluslararası işbölümü sayesinde rekabet de artacaktır. Dolayısıyla her ülkenin görece avantajlardan yararlanarak, ticaretini ve dolayısıyla üretimini artırması sağlanacaktır
- **Çevrenin korunması**

Uluslar arası Tarım Politikası

- 1. Genel Yaklaşım
- A. Geniş kapsamlı genel bir politika gerçekleşmesi imkansız bir ütopya
- B. Sektörel uygulamalar
 - Sektörel yatay (Buğday, Zeytinyağı Antl)
 - Sektörel Dikey (Üretim tüketim besin yardım Uluslar arası kuruluş. Olur(FAO GATT vb))

Uluslar arası Tarım Politikası

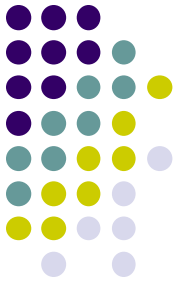
- 2. Bölgesel Yaklaşım
- A. Geniş kapsamlı (AB)
- B. Sektörel Uygulamalar
 - Yatay yaklaşım (OPEC)
 - Dikey Yaklaşım (AB_Türkiye GB)

Uluslararası Tarımsal İlişkilerin Kapsamı

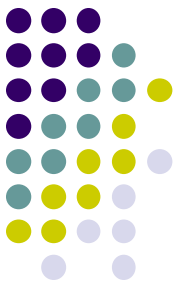
- Malların uluslar arası hareketi
- Üretim faktörlerinin uluslar arası hareketi
- Para sermayesinin uluslar arası hareketi

Malların uluslar arası hareketi

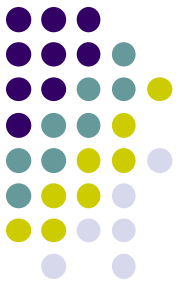
- Küreselleşen dünyada kapalı ekonomilerden piyasa ekonomisine geçilmekte ve uluslar arası ticaret önem kazandı
- Her ülke kalkınmanın altın anahtarının dünya piyasalarına açılmaktan geçtiğinin bilincindedir.
- Ticaretin serbestleşmesi ile ülkeler arası mal hareketleri arttı.
- Ayrıca ortak yatırımlarla bir ülkenin piyasasına girip, o ülke sınırları içinde de üretime geçilebilmektedir.
- Beslenmenin insan yaşamındaki önemi, tarıma uluslararası ticarete özel bir yer verilmesini gerektirmektedir.

Üretim faktörlerinin uluslar arası hareketi

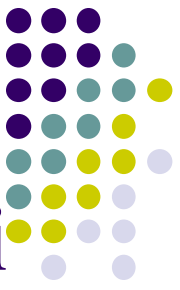

- Üretim faktörlerinden toprağın uluslararası hareketliliği söz konusu olamaz.
- Emegın (özellikle tarım kesiminde çalışmak üzere) uluslararası hareketliliği de günümüzde önemini yitirmiştir.
- Örneğın, Birinci ve ikinci dünya savaşları öncesi Almanya'ya tarım işçisi yollayan ülkelerin başında Polonya, Rusya, İtalya ve Yugoslavya gelmekteydi.
- Özellikle İkinci Dünya Savaşı sonrası Polonya ve Rusya artık Almanya'ya tarım işçisi vermemiş, Almanya'nın hızla tarımda mekanizasyona geçmesi nedeniyle zaman içinde İtalya ve Yugoslavya'dan da tarım işçisi alması gündemden çıkmıştır.
- Aynı şekilde ABD'de tarımsal mekanizasyonun gelişmesiyle yabancı uyruklu tarım işçisi istihdamı sona ermiştir.
- Günümüzde uluslararası emek gücü devlet düzenlemelerine konu olmakta ve özellikle büyük boyutlarda vasıfsız işçi hareketliliği uluslararası alanda hemen hemen tamamen ortadan kalkmış durumdadır.

Üretim faktörlerinin uluslar arası hareketi

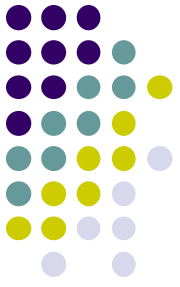
- İşletme sermayesi (demirbaş sermayesi, malzeme ve para sermayesi) ise çoğu kez bir işletmeden diğerine, birinin hasılası, diğerinin girdisi olmak üzere geçmektedir.
- Diğer ülkelerle kurulan ticari ilişkilerde hangi ürünün girdi, hangisinin hasıla olduğu ürünün özelliğine göre değişmektedir.
- Gene bir uluslararası mal hareketi olarak girdi (veya hasılanın) satışı da ticari hareketler arasında yer almaktadır.
- Örneğin, kauçuk ihracatı tarım ürünleri ticaretinin bir parçasını oluştururken, araba lastiği halinde veya otomobillere takılı olarak satılması durumunda tarım ürünleri ticareti içinde yer almayacaktır.
- Ürünün çiftlik avlusu değeri ticaret değerinin önemli bir bölümünü oluşturuyorsa bu ürün bir tarım girdisi olarak uluslararası mal hareketlerine konu olur ki bu da ticari ilişkidir.

Para sermayesinin uluslar arası hareketi

- Bir taraftan döviz kurları yoluyla tarım ürünleri ticaretini etkilerken,
- Diğer taraftan uluslararası kalkınma kredileri yoluyla tarımsal gelişmeyi etkilemektedir.

Uluslararası Tarımsal İlişkiler

- Sonuçta ulusların tarımsal konularda aralarında bir hareketlilik yaratmalarıdır.
- Ulusal politikalar bu hareketliliği etkilemekte ve bundan etkilenmektedir.
- Bu hareketliliğin kuralları uluslararası tarım politikası ile belirlendiğine göre, uluslararası tarım politikası da uluslararası tarımsal ilişkileri etkilemektedir.
- Uluslararası tarım politikası kararları da dünya piyasalarından etkilendiğinden, uluslararası tarımsal ilişkilerdeki gelişmeler de uluslararası tarım politikası karar alma sürecine etkide bulunmaktadır.